TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI Sınıf-9

OGM MATERYAL
ORTAÖĞRETİM GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

KONU ROMAN

KÜÇÜK AĞA

Millî Mücadele'nin anlatıldığı bu eserde Akşehir'de geçen olaylar, Salih'in savaştan (I. Dünya Savaşı) dönmesiyle başlar. Salih, Arabistan çöllerinde sağ kolunu kaybetmiş, yüzünün sağ tarafına ağır yaralar almış bir askerdir. Geri döndüğünde Akşehir'i eskisi gibi bulmaz. Çocukluk arkadaşı Niko'nun, köylülerin hatta annesinin bile ona bakışı değişmiştir. Artık o Çolak Salih'tir. Yurdun her köşesi gibi Akşehir de bir karışıklık içindedir. Bu sırada Akşehir'e İstanbullu Hoca lakabıyla tanınan Mehmet Reşit Efendi gelir. İstanbullu Hoca, Kuvayımilliye aleyhtarıdır. Onun gelmesiyle Akşehir, Kuvayımilliye taraftarları ve İstanbullu Hoca taraftarları olmak üzere ikiye ayrılır.

İstanbullu Hoca, Kuvayımilliye aleyhinde vaazlar vermeye başlar ve bu vaazların etkisiyle Kuvayımilliye aleyhtarlığı gittikçe artar. Bunun üzerine hakkında vur emri çıkarılır. Hakkındaki hükmü öğrenen İstanbullu Hoca, Akşehir'den kaçarak Çakırsaraylı'nın çetesine katılır. İstanbullu Hoca'nın kaçışı kısa zamanda duyulur.

Tarık Buğra

KÜÇÜK AĞA ROMANININ YAPI UNSURLARI

KİŞİLER: Salih, İstanbullu Hoca (Mehmet Reşit Efendi/Küçük Ağa), Emine, Doktor, Çerkez Ethem, Çerkez Tevfik, Niko, Recep, Çakırsaraylı, Mehmet Âkif ve Hasan Basri Bey.

ZAMAN: I. Dünya Savaşı sonrası, Kurtuluş Savaşı, Millî Mücadele yılları.

MEKÂN: Eserde olaylar Akşehir'de geçmektedir. Ankara, İstanbul gibi mekân isimleri de eserde yer alır.

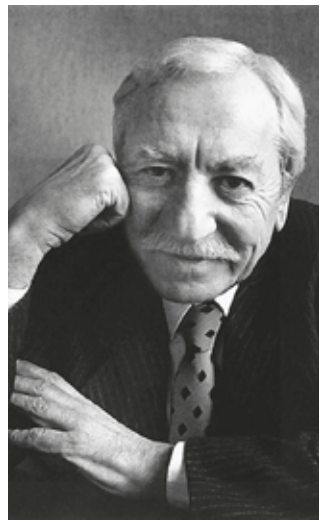
BAKIŞ AÇISI: Kahraman ve ilahi bakış açısı vardır.

TEMA: Vatan sevgisi.

KONU: İstanbullu Hoca'nın Salih sayesinde vatansever olması.

ÇATIŞMA: Vatanseverlik-hainlik, kurtuluşa inanma-inanmama.

KARŞILAŞMA: İstanbullu Hoca'nın Salih'le karşılaşması.

TARIK BUĞRA

Konya'da doğdu. Konya Lisesinden mezun olduktan sonra kısa süreli tıp, hukuk ve edebiyat eğitimleri aldı. Tezgâhtarlık, muallim muavinliği gibi işlerde çalıştı. Çeşitli gazetelerde yöneticilik yaptı, yayıncılık faaliyetlerinde bulundu. Buğra, bağımsız bir sanat anlayışına sahiptir. Tarihî, siyasi olayları; toplumsal çatışmaları ve bireyin iç dünyasındaki çatışmaları ele alır. Roman kahramanları günlük yaşamdan kişilerdir. Akıcı, anlaşılır bir dille oluşturduğu eserlerinde kişileri ait olduğu sosyal çevrelerine uygun biçimde konuşturmuştur. Canlı bir üslubu vardır. Roman ve hikâye başta olmak üzere farklı türlerde eserler vermiştir. Oğlumuz, Yarın Diye Bir Şey Yoktur adlı hikâyeleri ile Küçük Ağa, İbiş'in Rüyası, Firavun İmanı, Gençliğim Eyvah, Dönemeçte, Yağmur Beklerken, Osmancık adlı romanları yazarın tanınmış eserlerindendir.

SUÇ VE CEZA

Ezici bir yoksulluğun içerisinde kıvranan Rodion Romanoviç Raskolnikov, Rusya'nın St. Petersburg şehrinde hukuk eğitimi almakta olan başarılı bir öğrencidir. Ancak parasızlık yüzünden kirasını dahi ödeyemez. Bu nedenle eve girip çıkarken ev sahibi kadına görünmemeye çalışır. Yoksul olduğu için hem hayatını hem de öğrenimini devam ettirmekte oldukça zorlanan Raskolnikov, okulu bırakır. Geçimini sağlayabilmek için tefecilik yapan Alyona İvanovna'ya saatini rehin olarak bırakan Raskolnikov, bu kadından nefret etmektedir. Daracık odasında sefalet içerisinde yaşayan Raskolnikov, annesinden bir mektup alır. Kız kardeşi Dunya'nın Lujin adında zengin bir adamla sırf annesinin ve kardeşinin geleceğini düşündüğü için evleneceğini öğrenir ve bu evlilik fikrine tamamen karşı çıkar.

Dunya'yı mecbur ettiği için annesine kızgındır.

Raskolnikov, geçimini sağlamak için özel ders vermeyi düşünmektedir. Bunun için eski üniversite arkadaşı Razumihin'den yardım ister. Bir yandan da evdeki değerli eşyalarını almak için Alyona İvanovna'yı öldürmeyi planlamaktadır. Sürekli olarak iç dünyasında çatışmalar yaşayan Raskolnikov, daha fazla dayanamayarak tefeci kadını öldürür. Tam bu sırada yaşlı kadının üvey kız kardeşi Lizaveta İvanovna beklenmedik bir şekilde içeri girer. Raskolnikov, tanık olduğu bu olaydan dolayı onu da öldürür ve evdeki birkaç değerli eşyayı alarak kimselere görünmeden oradan uzaklaşır. Evde yorgunluktan dolayı iki gün boyunca uykuya dalan Raskolnikov, uyandığında önce üzerindeki kanlı elbise parçalarını yırtıp sobaya atar; daha sonra çaldıklarını duvardaki deliğe saklar. Polisten karakola gelmesi için çağrı alan Raskolnikov, suçunun anlaşıldığını düşünür. Ancak kirayı ödemediğinden dolayı ev sahibi tarafından şikâyet edildiğini anlar. Çaldığı eşyaları eve döner dönmez bir bahçe avlusundaki büyük bir taşın altına saklar. Ancak içi rahat değildir. Sürekli bir şeylerden ve birilerinden kuşkulanmakta, sürekli tedirgin olmaktadır.

Dostoyevski

SUÇ VE CEZA ROMANININ YAPI UNSURLARI

KİŞİLER: Raskolnikov, Razumihin, Dunya, Pulheriya Alexandrova, Nastasya, Lujin, Marmeladov, Sonya, Porfiri Petroviç, Alyona İvanova, Lizaveta İvanova.

ZAMAN: Olay, 19. yüzyılda geçmektedir.

MEKÂN: Roman; Rusya'nın Sibirya bölgesi ile St. Petersburg şehrinde geçmektedir.

BAKIŞ AÇISI: Kahraman ve ilahi bakış açısı vardır.

TEMA: Suçluluk duygusu.

KONU: Raskolnikov'un işlediği cinayetten sonra yaşadığı suçluluk duygusu.

ÇATIŞMA: Zenginlik-fakirlik, suç-ceza, iyilik-kötülük.

KARŞILAŞMA: Raskolnikov'un tefecinin kız kardeşi, Marmeladov ve Marmeladov'un kızı Sonya ile karşılaşması.

DOSTOYEVSKİ

1821-1881 yılları arasında yaşamış, Rus edebiyatının önemli yazarlarındandır. Dostoyevski'nin ilk kitabı İnsancıklar, 1846 yılında yayımlanmıştır. Ölüler Evinden Anılar, Yeraltından Notlar, Suç ve Ceza, Kumarbaz, Budala, Ecinniler, Delikanlı, Karamazov Kardeşler; yazarın roman türünde yazdığı eserlerindendir. Ev Sahibesi, Bir Yufka Yürekli, Namuslu Bir Hırsız, Beyaz Geceler adlı eserleri de hikâye türünün örnekleridir. Eserlerinde realizm akımının izlerini yansıtmış; kahramanlarını ve onların yaşadığı olayları gerçekçi bir anlayışla anlatmıştır.

SORULAR

Soru 1:

Raskolnikov adında bir genç, işlediği suçlardan önce her şeyi hesapladığını sanmış fakat yanılmıştır. O, insanlık dışı düzene karşı gösterdiği başkaldırının insanlık dışı olduğunu sonradan anlar. Bu olaydan sonra derin acılar içinde toplumdan kopmuşluk duygusunu yaşar, en yakınlarından bile uzaklaşır. İnsanın yalnızca toplum içinde yaşamakla kalmadığını, aynı zamanda toplumu kendi içinde, kendi yüreğinde taşıdığını anlar. Sonya'nın öğüdüne uyarak polise teslim olur. Yazarı, Raskolnikov'un bu öyküsünü bir düşüşün değil bir yükselişin öyküsü sayar.

Bu parçada tanıtılan eser aşağıdakilerden hangisidir?

A) Budala
B) Delikanlı
C) Kumarbaz
D) İnsancıklar
E) Suç ve Ceza

Cevap: E

Soru 2:

Kurtuluş Savaşı'nı anlatan romanlarımızdan biridir. Romanda Anadolu insanının padişaha daha sıkı bağlanması için Konya'nın Akşehir kasabasına gönderilen ancak buraya geldikten sonra Kuvayımilliyecilere katılarak Kurtuluş Savaşı'nı destekleyen Mehmet Reşit Efendi'nin şahsında Millî Mücadele anlatılır.

Bu parçada tanıtılan eser aşağıdakilerden hangisidir?

A) Yaban
B) Üç İstanbul
C) Küçük Ağa
D) Ateşten Gömlek
E) Yorgun Savaşçı

Cevap: C

Soru 3:

Aşağıdakilerden hangisi roman türünün özelliklerinden <u>değildir</u>?

A) Kişi kadrosu geniştir.
B) Betimlemeler yüzeyseldir.
C) Farklı bakış açıları kullanılabilir.
D) Kurmaca bir gerçekliğe sahiptir.
E) Olay örgüsü bir temel çatışma etrafında şekillenir.

Cevap: B